

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

NUUUDA...

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

NUDY na PUDY – mówimy, kiedy coś nas bardzo, ale to bardzo nudzi. Wyrażenie NA PUDY dodane do formy NUDY to oczywiście efekt zabawy językowej – dzięki temu powstała rymowanka, pozwalająca mniej nudno mówić o samej nudzie. Wykorzystane w niej słowo PUD to nazwa dawnej rosyjskiej jednostki masy stosowanej do czasów rewolucji październikowej i równej 16,38 kg. Kiedyś wyrażenie NA PUDY używane było także jako osobny frazeologizm o znaczeniu ‘bardzo dużo, pod dostatkiem’, np. „rozumu mają na pudy, a w życiu palcem poruszyć nie umieją” – pisała Maria Dąbrowska. Sama NUDA również pochodzi ze wschodu – w polszczyźnie jest zapożyczeniem z języków wschodniosłowiańskich, w których tak samo brzmiąca nuda miała pierwotnie znaczenie ‘przymus, ucisk, presja’, a od tego również ‘złe samopoczucie’. To znaczenie stało się podstawą kolejnych zarówno w polszczyźnie ogólnej, jak i w różnych dialektach i w innych językach: NUDA jako ‘uczucie znudzenia’ (w polskim, ukraińskim, białoruskim; w rosyjskim tylko przymiotnik нудный [nudnyj]), ‘mdłości’, ‘bieda, ubóstwo’, ‘brud, robactwo, wszy; choroby skórne’. Pokrewny rzeczownikowi NUDA czasownik NUDZIĆ miał dawniej postać NĘDZIĆ i inne znaczenie: ‘gnębić, nękać, dręczyć’, które bliższe było wspólnej podstawie znaczeniowej obu wyrazów. Do tej samej rodziny wyrazowej należy również rzeczownik NUDNOŚCI, mający tylko formy liczby mnogiej, coraz częściej zastępowany przez bardziej wyraziste MDŁOŚCI.